

DEL VI

Rettssaker

VERSERENDE SAKER (13)

For Høyesterett:

- 1) ConocoPhillips – regnskapsføringer av betydning for størrelsen på lovlig utbytte. To problemstillinger:
  - i. Bestridt ilignet og betalt skatt aktivert som eiendel.
Staten mente at ilignet skatt skulle kostnadsføres. Fikk medhold for lagmannsretten.
  - i. Ikke kostnadsført faktiske nedstengningskostnader
Gjaldt kostnader som oversteg tidligere avsetninger. Ikke kostnadsført basert på en (større) enhetsbetraktning. Selskapet fikk medhold fordi føringen ble ansett å være i samsvar med GRS.

⇒ Begge problemstillinger ble behandlet 10. og 11.12.2013
- 2) ConocoPhillips - Leieforholdet mellom ConocoPhillips Skandinavia (NCOPAS) og ConocoPhillips Investment (COPINAS) – inntektsårene 2001-2005. I utgangspunktet 5 ulike problemstillinger, for Høyesterett gjenstår:
  - i. Om leiekontrakten var tatt ut av særskattepliktig virksomhet i 2003 (jf. petrsktl. § 3 bokstav f, fjerde ledd) eller om den var realisert i 2005?
  - ii. Gjennomskjæring av transaksjonsform – salg av bygget eller aksjesalg etter forutgående fisjon.

⇒ Begge spørsmål anket av selskapet

⇒ Ikke berammet

VERSERENDE SAKER (13)

For lagmannsretten:

- 1) Statoil ASA mfl. – Kårstø Upgrade Project (KUP)
  - Dom av 3. desember 2013 – behandles nedenfor
- 2) ConocoPhillips mfl. – pris leie Tanangerbasen.
  - Utgangspunkt: «merleie» ved salg og tilbakeleie tilordnet land (fradrag). Spørsmål rettskraftig avgjort.
  - Saken gjelder nå om «merleien» har fulgt med ved etterfølgende salg
  - Tingrettsdom omtalt ligningskveld 2012
  - Avventer nå dom fra Gulating lagmannsrett (saken startet 28.10.2013)
- 3) Shell – handel med tørrgass overtatt fra Statoil.
  - Spørsmål om særskatteplikt for gevinst – om gevinsten er «avledet» fra utvinningsvirksomheten eller om det er ordinær tradingvirksomhet.
  - Tingrettsdom omtalt ligningskveld 2012
  - Berammet til 10. februar 2014
- 4) Total – konserninternt salg av våtgass
  - Spørsmål om markedsmessig pris og bruk av anonymisert sammenligningsgrunnlag
  - Tingrettsdom behandlet Symposium 2012
  - Avventer dom Borgarting lagmannsrett (startet 6.11.2013)

VERSERENDE SAKER (13)

For tingretten (Oslo/Stavanger)

- ExxonMobile – prising av innskudd i «konsernbank». Behandles nå i Oslo tingrett (startet 10.desember)
- To saker vedrørende konsernkostnader:
  - Fortjenestepåslag
  - Sannsynlighet for mottatte tjenester og skjønnsutøvelsen
  - Ingen av sakene berammet
- Salg av våtgass – 3 saker
  - Pris og anonymisert sammenligningsgrunnlag
  - To «byttesaker»: bl.a. spørsmål om det foreligger interessefellesskap etter § 13-1
  - Ingen av sakene berammet
- Endringsadgang
  - Endring hadde «varighet» tre år. Endringen år tre i favør av selskapet. Dom ga selskapet medhold (påstand ligning) for de to første årene. Manglende endringsadgang år 3 vil medføre at selskapet kommer «bedre ut» enn påstand.
  - Klagekjennelse omtalt ligningskveld 2012
  - Berammet til februar 2014.

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)

Bakgrunn/faktum

- ♦ Gjelder inntektsårene 2000-2007
- ♦ For at eierne av Åsgard skulle få levere egen rikgass for prosessering til Kårstø, men dersom Kårstø skulle motta ytterligere rikgass måtte kapasiteten utvides
- ♦ Eierne på Åsgard, som sådan, hadde ikke eierskap i landanlegget
- ♦ Det ble da inngått en avtale der
  - ♦ eierne på Åsgard skulle betale for den nødvendige tilleggsinvesteringen på land (i sone 3a)
  - ♦ mens eiendomsretten skulle overføres vederlagsfritt til eierne av landanlegget
  - ♦ eierne på Åsgard betaler tariff for bruken av landanlegget, men ikke for de anleggene de selv har bekostet, disse investeringene inngår ikke i tariff-formelen
  - ♦ Åsgardeierne har ikke rett til økt inntekt fra landanlegget dersom det tilkommer nye brukere av tilleggsinvesteringen, tredjepartsskipere betaler tariff til Statpipe dersom de bruker investeringene

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013

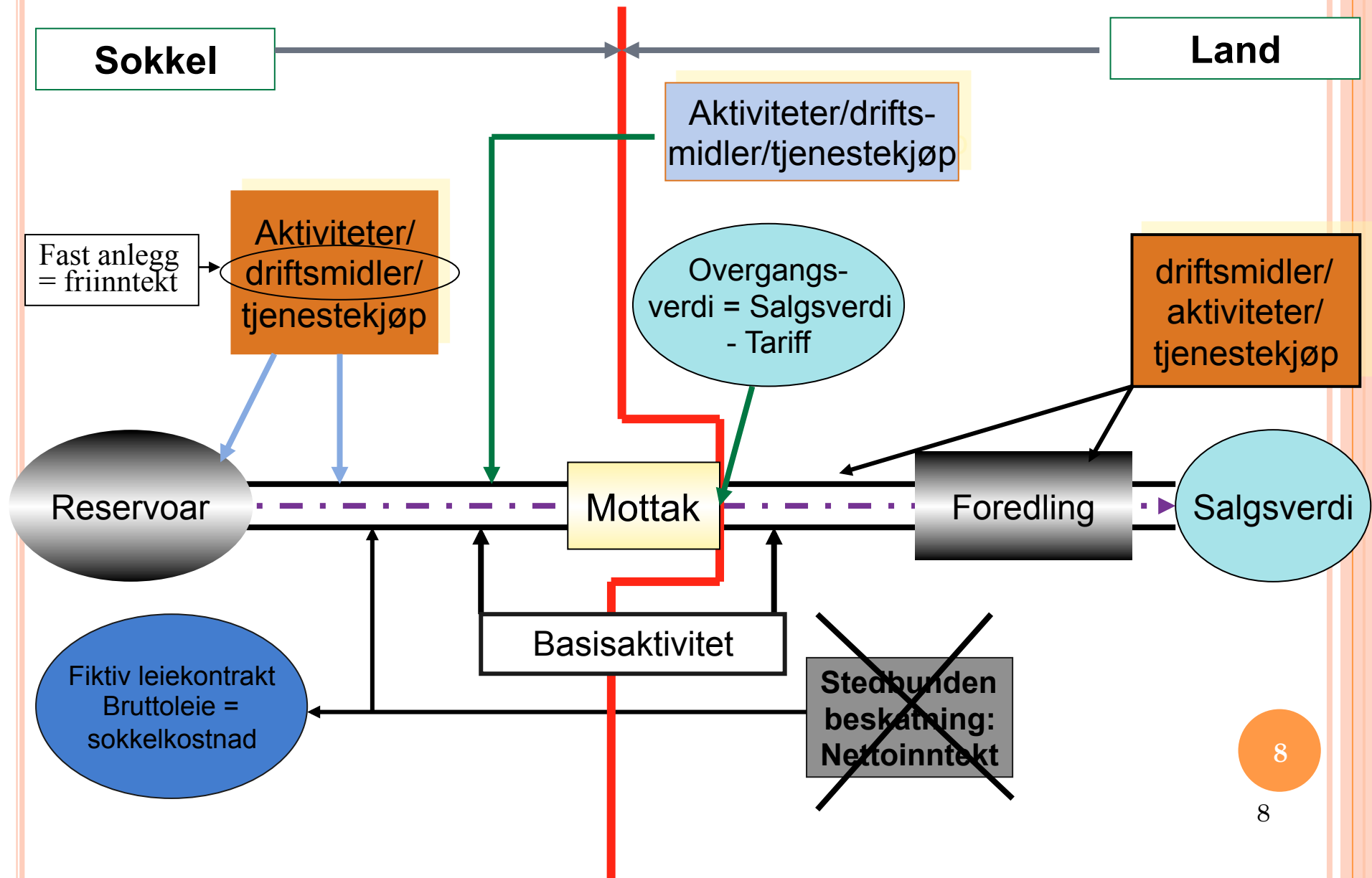
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)

- ♦ Selskapet mente at det måtte beregnes et fortjenesteelement på investeringen til beskatning på land (og derfor også som et reduksjonselement i salgsverdien for gassen). Grunnlaget for dette kunne være:
  - ♦ stedbunden beskatning, sktl. § 3-3
  - ♦ at selskapet måtte anses som skattemessig eier av investeringene, og at selskapet derfor ytet tjenester til seg selv ved landvirksomhet i sone 3a
    - ♦ mente også at bruksrett var tilstrekkelig til å etablere en slik landvirksomhet
- ♦ Staten mente at betalingen for skatteformål måtte klassifiseres som en forskuddsbetaling for fremtidige tjenester.
  - ♦ en hypotetisk fortjenesteberegning krever hjemmel
  - ♦ og kan bare foretas dersom selskapet er å anse som skattemessig eier av investeringen

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)
STEDBUNDEN BESKATNING?

- Også for lagmannsretten hevdet selskapene at fortjenestepåslag kunne forankres i reglene om stedbunden beskatning
- Lagmannsretten:
  - Viser til Borgartings dom av 24.11.2004 vedrørende lovendringen som medførte at stedbunden beskatning ikke lenger skulle gjelde for aksjeselskaper ⇒ etablert praksis fortsatt gjeldende
  - Omtaler praksis som anleggsalternativet: «Staten har anført at anleggsalternativet ikke kan benyttes i nærværende sak idet det er en forutsetning at det landbaserte anlegget understøtter utvinningsvirksomheten (sokkelvirksomheten). I vårt tilfelle er dette vilkåret ikke oppfylt idet sone 3a på Kårstø er en del av den ordinære verdiskapningen som finner sted på land og skal beskattes i henhold til dette.»
  - «Åsgard-selskapene synes å dele statens syn på dette punkt.»
  - «Lagmannsretten har ingen bemerkninger til partenes forståelse av reglene slik det her er redegjort for.»

Sammenhengende transport og foredling, geografisk og funksjonell avgrensing sokkel/land: betydningen av hvor aktivitetene foregår.

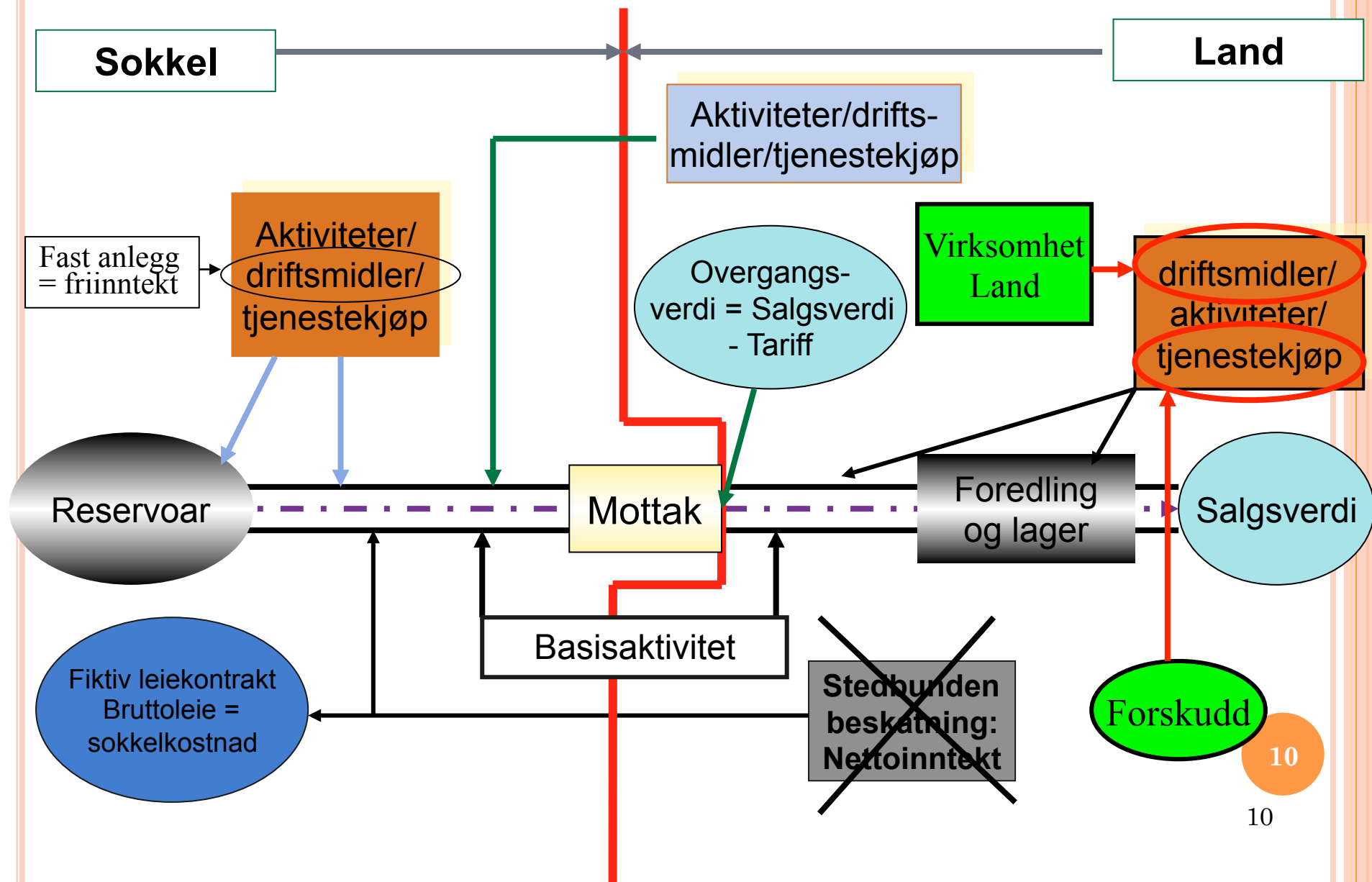

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)
HJEMMEL

- Lagmannsretten delte seg i et flertall og et mindretall (2-1 i favør av selskapene)
- Verken flertallet eller mindretallet synes å ha klart for seg hva som er hjemmelsgrunnlaget i dette tilfellet:
  - Mindretallet gir klart uttrykk for dette, velger å vise til at partene og Klagenemnda har lagt til grunn at det skal beregnes et fortjenesteelement dersom selskapene anses å drive virksomhet knyttet til anlegget. Mener imidlertid at det ikke kan forankres i sktl. § 3-3.
  - Bortsett fra å vise til selskapenes anførsler viser ikke flertallet til noe bestemt hjemmelsgrunnlag.
- Dette er imidlertid ikke noen vesentlig innvending: både flertallet og mindretallet synes å forutsette at saken dreier seg om klassifikasjon (virksomhet knyttet til eierskap eller tjenestekjøp)
- Hjemmelsgrunnlaget er imidlertid petroleumsskatteloven (saklig og geografisk virkeområde)
  - Gjerne supplert med petroleumsskatteforskriftens § 12: « .. også driver annen virksomhet ..., skal inntekt og fradrag fordeles slik at inntekt av utvinning og rørledningstransport , ansettes som om denne virksomheten var drevet av frittstående foretak.»

Torstein Fløystad - ligningskveld 2013

Sammenhengende transport og foredling, geografisk og funksjonell avgrensing sokkel/land: betydningen av hvor aktivitetene foregår.

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)
RETTENS UTGANGSPUNKT

- «Ved sakens behandling for lagmannsretten har innholdet i virksomhetsbegrepet i stor grad vært knyttet til om Åsgard-selskapene kan anses å være *skattemessige eiere* av de investeringer selskapene foretok på Kårstø i sone 3a.»
- Viser deretter til statens sluttinnlegg der det fremheves at fingert egentariff forutsetter at selskapene «i det minste har et skattemessig eierskap til driftsmidlene.»
- Deretter kommer hhv flertallets og mindretallets begrunnelser
  - ⇒ Dette må forstås slik at avgjørende er klassifiseringen
  - ⇒ Bekreftes også av flertallets konklusjon: « .. har etter dette kommet til at Åsgard har en økonomisk interesse i sone 3a på Kårstø som svarer til en eiendomsinteresse»
  - ⇒ Det går eksplisitt frem av mindretallets begrunnelse at det vurderer virksomhetsalternativet opp mot skattemessig eierskap

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)
UTGANGSPUNKT FOR NOEN MERKNADER TIL DOMMEN: PRAKSIS

Innledningsvis er det grunn til å fremheve følgende vedrørende sammenhengende virksomhet over geografisk grense – dette er fast og langvarig praksis:

- Virksomhetsinntekt i form av fortjenestepåslag på kostpris for et driftsmiddel på land er bare gitt når skattyter har (skattemessig) eierskap til driftsmiddelet
- Kjøper man tjenestene driver man også virksomhet (transport, fraksjonering, lagring før salg mv), men
  - Verdiøkningen tilsvarer verdien av de kjøpte tjenestene
  - Eierskap til petroleumen har ikke blitt tillagt noen verdiskapende effekt i seg selv
  - Merverdien (ressursrenten) foreligger ved uttak fra reservoaret
  - Det er derfor aldri blitt beregnet en fortjeneste på kjøpte tjenester til beskatning på land
- Klassifiseringen er altså helt avgjørende

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013
STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)
KOMMENTAR TIL ETT PUNKT I FLERTALLETS BEGRUNNELSE

Det at Statpipe ikke kan beregne tariff på de driftsmidlene som Åsgard-selskapene har bekostet, kommenterer flertallet slik: «Denne situasjon medfører imidlertid, for det tilfellet at klagenemndas kjennelse blir stående, at verken Åsgard-selskapene eller Statpipe kan beregne et fortjenesteelement på investeringen»

- Her gir flertallet sin tilslutning til Tingrettens vurdering: «Dette fremstår som en tilfeldig fordel for skattekreditor.»
- Argumentet *gjentas* også til slutt.

Kommentar:

- Dette forutsetter at det *skal* beregnes et fortjenesteelement direkte på kostprisen
- Men som vanlig i skatteretten er det **hvordan man faktisk har innrettet seg som er avgjørende** (eierskap versus tjenestekjøp)
  - ⇒ Kjøper du f eks catering-tjenester levert sokkel vil leverandør bli beskattet for overskudd på land
  - ⇒ Driver du den selv som ledd i utvinningsvirksomheten vil bare dine faktiske kostnader komme til fradrag og du får høyere sokkelfortjeneste
- Det er klassifiseringen som avgjør riktig fortjenesteallokering (sokkel/land)
  - ⇒ Det er ingen fortjeneste som blir «borte» i dette tilfellet. Skattyters samlede fortjeneste er den samme.
  - ⇒ Langt på vei et «sirkel-resonnement»

DOM BORGARTING LAGMANNSRETT 03.12.2013

STATOIL ASA MFL. – KÅRSTØ UPGRADE PROJECT (KUP)

ANKE?

- Kontoret mener dessuten at det er «svakheter» vedrørende (ikke uttømmende) følgende forhold vurdert av flertallet:
    - Rt. 1919 side 73 (Ørfiske damanlæg): bruks- og disposisjonsrett tillagt samme betydning som eiendomsrett. Lagmannsretten: «Et eksempel på at også en økonomisk interesse som svarer til en eiendomsinteresse kan gi en skattemessig posisjon»
      - Ikke sammenlignbart (og forutsetter dessuten klassifisering som skattemessig eierskap, staten har ikke bestridt fortjenestepåslag i et slikt tilfelle – sirkel?)
      - Må dessuten vurderes opp mot lang praksis (land/sokkel)
    - Vektleggingen av det privatrettslige avtalen der Åsgard-eierne beholder avskrivningretten
    - At retten tilsynelatende ikke kan se dette er en økonomisk «fornuftig» avtale uavhengig av klassifiseringen, jf rettens tilslutning til Tingrettens betraktning: «Dersom de betalte 2,5 milliarder var en forhåndsbetaling av tjenester som skulle/skal leveres av Statpipe, må det antas at beløpet inneholder et element som gjør det høyere enn om det var investering i driftsmidler.»
- ⇒ Kontoret vil innstille på anke.

Gulating lagmannsretts dom av 08.10.2013 - rettskraftig
Total E&P Norge AS - tidfesting av kostnader knyttet til tidligpensjonering og
bemanningsreduksjoner hos operatør (Statoil)

- ♦ I henhold til Regnskapsavtalen har partnerne plikt til å godkjenne belastningen når operatøren **sannsynliggjør** at
  - ♦ Kostnaden knyttet til tidligpensjonering vil gi en besparelse for partnerne
  - ♦ Aktiviteten skal avsluttes/vesentlig reduseres og foreslår nødvendig restrukturering som følge av dette
- ♦ Operatørens krav behandlet og avvist i 2007.
- ♦ Som eneste selskap beregnet selskapet selv en forpliktelse og krevet fradrag for 2007
- ♦ Statoil førte i regnskapet for 2007 ca. 2 mrd. som en betinget fordel – ikke inntektsført
- ♦ Operatøren reiste voldgiftssak juni 2008. Forlik desember 2008.
- ♦ Klagenemnda: "Deltakernes forpliktelse til å dekke restruktureringskostnader vil derfor være betinget inntil kostnadseffekten av tiltakene er sannsynliggjort og belastningene av kostnadene er godkjent i henhold til regnskapsavtalen. Kostnadene vil ikke være fradragsberettigede så lenge det dreier seg om en betinget forpliktelse, jf. sktl. § 14-2, annet ledd".

Gulating lagmannsretts dom av 08.10.2013 - rettskraftig
Total E&P Norge AS - tidfesting av kostnader knyttet til tidligpensjonering og
bemanningsreduksjoner hos operatør (Statoil)

- ♦ Retten enig med tingrettens (staten medhold) og nemndas forståelse av Regnskapsavtalen.
- ♦ Retten fremhevet at det rettsstiftende grunnlaget var tredelt:
  1. Avtalehjemmelen for mulig utbelastning (Regnskapsavtalen)
  2. Sannsynliggjøring av utgiftsbesparende effekt og størrelsen på denne
  3. Styringskomitéens godkjenning av beløpet
- ♦ Avtalehjemmelen og restruktureringskostnadene som sådan ingen «ubetinget forpliktelse», jf sktl. § 14-2 annet ledd
- ♦ « ... regnskapsavtalens todelte prosedyre ... erstattet av et forlik med samme virkning som om et sannsynliggjort beløp var blitt godkjent av styringskomiteen»
- ⇒ Fradrag 2008.